tulikahju, mille puhul hukkunud 2500 inimest, mis tundub küll liialdusena. Juba a. 1335 oli uus suurem tuleõnnetus [2]. Kas keskaegses Tartus mingi tuletõrje-korraldus olemas oli, ei selgu meie vähestest allikaist, kuigi seda oletada võib analoogia põhjal Riiaga, mille õigusel rajanes ka Tartu põhikord. Juba vanim, 13. sajandi keskelt päritolev Riia õiguse ülestähendis sisaldab punkti, mis laseb oletada mingisuguse, ehkki algelise tuletõrje-korralduse olemasolu. Nimelt näeb see ette karistuse neile, kes tarviduse korral ei hoia oma maja ees vett [3].

See määrus ei ole küll üle läinud 13. sajandi lõpul koostatud ja kehtima hakanud Riia statuutidesse [4], kuid statuutide neljandas raamatus leiduvad mõned uued ehitus- ja tulekaitse-määrused. Nii ei tohi § 10 põhjal mees, kellele linn mõne ehituse keelanud, edasi ehitada, enne kui raad ehituse üle vaadanud. § 11 keelab omanikul vastustada, kui tulikahju puhul raehärrad peavad tarvilikuks tema maja tule leviku tõkestamiseks lammutada. Jääb tuli lammutatud maja juures seisma, tasub linn omanikule poole selle väärtusest. Läheb aga tuli sellest üle, jääb kahju tasumata. Lõpuks määrab § 12 kolm marka hõbedas trahvi mehele, kelle maja põlema läinud ja kes ei teata tule puhkemisest kisaga, enne kui kella lüüakse [5].

Ligikaudu üheaegselt statuutidega on Riias kehtima pandud üldine ehitusmäärus. Nagu öeldakse viimase sissejuhatuses, toimunud see pärast mardiööl 1293. a. esmajoones Riiat tabanud tuleõnnetust. Väljudes seega esijoones tulekaitse seisukohast seab määrus küll üles põhimõtte, et ehitataks ainult kivist ja kaetaks katused kiviga, kuid lubab siiski neile, kes seda ei jõua, ehitada ka vahvärgist, kuid katta katus kivi või saviga. Ka mainitakse seal tulemüüre [6].

Erilise põlemäärustiku kehtimise kohta keskaegses Riias puuduvad aga teated. Kuid juba vanim säilinud nn. bursprake (teatud juhtudel raekojast etteloetavad rae määrused kodanikkonna käitumise kohta), mis pärit a. 1376, nõuab: iga mees valvaku oma tule järele, et see ei sünnitaks kahju, ning kui tekib tulikahju, toogu igaüks ämbreid ja katlaid ning aidaku, et see kustutataks [7]).

---

[2] O. Freymuth Tartu linn orduajal, koguteos „Tartu“ (Tartus 1927) 16, 19.

[3] I. G. L. Napiersky Die Quellen des Rigaschen Stadtrechts bis zum Jahr 1673 (Riga 1876) 10.

[4] Vrd. A. v. Bulmerincq Die Verfassung der Stadt Riga im ersten Jahrhundert der Stadt (Leipzig 1898) 106.

[5] Napiersky l. c. 168.

[6] Urkundenbuch I (Reval 1853) 549.

[7] Napiersky l. c. 205, 23.

Tartu III, lk. 236